

Zaufanie to podstawa

Polskie jednostki oceniające zgodność są bardzo dobrze przygotowane do realizacji swoich zadań. Posiadają niezbędne zasoby: dobrze wyszkolony i doświadczony personel, infrastrukturę i wyposażenie oraz wiarygodne procedury oceny zgodności właściwe dla prowadzonej działalności – mówi Lucyna Olborska, dyrektor Polskiego Centrum Akredytacji



Często spotyka się pani z pytaniem, czym właściwie jest akredytacja?

W otoczeniu, w którym działam na co dzień – nie. Rozumiem natomiast, że zagadnienia związane z akredytacją mogą szerszemu audytorium wydawać się bardziej złożone. Podstawowym celem akredytacji jest uznanie kompetencji podmiotów działających w obszarze oceny zgodności, czyli jednostek certyfikujących, inspekcyjnych lub laboratoriów do wykonywania określonych działań. Zasady akredytacji ujęte są w międzynarodowych normach i wytycznych, tam określone są wymagania, zarówno dla jednostek akredytujących, jak i dla podlegających akredytacji jednostek oceniających zgodność. Uzyskanie akredytacji oznacza, że akredytowane podmioty zostały ocenione według tych dokumentów. Z normami z kolei spotykamy się wszędzie, często nawet nie dostrzegając ich powszechności. Wyniki akredytowanej oceny zgodności dotyczą wszystkich obszarów życia społecznego.

Hasło tegorocznego Światowego Dnia Akredytacji, obchodzonego 9 czerwca,

brzmiało: „Akredytacja gwarancją bezpiecznego świata”. W jakim wymiarze te obszary się zazębiają i jak postrzega pani efekty akredytacji we współczesnych czasach?

Oczekiwania dotyczące bezpieczeństwa są tematem, który w różnym wymiarze dotyka nas wszystkich. Nawet gdybyśmy myśleli, że nas to nie dotyczy to właśnie nasze jednostkowe działania wpływają na bezpieczeństwo zbiorowe. Czy to w środowisku pracy, czy w odniesieniu do bezpieczeństwa produktów, transportu, żywności, zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa są tematami nie do pominięcia. Dane statystyczne pokazują jednak, że rzeczywistość nie zawsze odpowiada oczekiwaniom. To wyrównanie oczekiwań z rzeczywistością jest niezwykle istotne dla rządów, regulatorów i przedsiębiorców, dążących do zwiększenia bezpieczeństwa ludzi w miejscu pracy, życiu prywatnym, podróży i we wszystkich innych dziedzinach naszego życia społecznego i codziennego. W końcu każda zbiorowość potrzebuje precyzyjnie określonych norm, gwarantujących jej bezproblemowe funkcjonowanie.

Spełnienie odpowiednich norm, ocena zgodności oraz akredytacja są sprawdzonymi i uznanymi narzędziami pozwalającymi zapobiegać tym sytuacjom, a także przyczyniającymi się do podnoszenia bezpieczeństwa na świecie. Stosowanie systemu akredytacji i jego wymagań ma wpływ na nasze codzienne życie, m.in. poprzez zapewnienie bezpieczeństwa w środowisku pracy, zapewnienie prawidłowych konstrukcji pojazdów, bezpieczeństwa produktów, urządzeń technicznych oraz wyrobów budowlanych, zapewnienia bezpiecznej i zdrowej żywności, ochrony danych osobowych i bezpieczeństwa cybernetycznego. Generalnie każdy sektor gospodarki opiera się na certyfikacji, inspekcji czy badaniach, zmierzających do potwierdzenia jakości, ochrony zdrowia i w konsekwencji do zapewniania bezpieczeństwa.

Każdy z nas, funkcjonujący w ramach różnych ról społecznych, jako użytkownik, konsument, ale również jako obywatel, nie jest w stanie sam sprawdzić wszystkiego. Musimy posiadać wiarygodny i rzetelny punkt odniesienia – bazować na sprawdzonych wzorcach. Wiedząc, że określony produkt, dana usługa, proces, maszyna lub urządzenie zostały ocenione lub przebadane przez akredytowaną jednostkę oceniającą zgodność, możemy mieć pewność, że spełnione są wymagania standardów w zakresie bezpieczeństwa.

W jaki sposób akredytacja może pomóc w zwiększeniu efektywności działań realizowanych przez samorządy i na szczeblu administracji państwowej? Czy w Polsce jest ona właściwie wykorzystywana przez władze lokalne i instytucje sektora publicznego?

Działać efektywnie to znaczy osiągać cele, eliminując jednocześnie zbędne ryzyko oraz związane z nimi koszty w przypadku błędnych wyborów czy decyzji. Administracja państwowa i samorządy prowadzą działania, podejmując decyzje w szeroko rozumianym zakresie ochrony interesów publicznych, takich jak zdrowie, bezpieczeństwo ogólne i bezpieczeństwo w miejscach

pracy, ochrona środowiska, ochrona konsumentów mogą i powinny korzystać z rezultatów akredytowanej oceny zgodności i funkcjonującego w Polsce systemu akredytacji. Wyniki akredytowanych badań, inspekcji czy certyfikacji dają wiarygodne podstawy w procesie decyzyjnym. Bazując na zweryfikowanych podstawach – akredytowanych wynikach badań, inspekcji i certyfikacji – administracja państwowa i samorządy mogą uniknąć wielu błędnych decyzji (np. w procesach zamówień publicznych), a tym samym działać efektywnie w interesie nas wszystkich jako społeczeństwa. System akredytacji może być również wykorzystany bezpośrednio przez administrację rządową lub samorządy w działaniach związanych z kontrolą lub oceną kompetencji jednostek, w celu ich upoważnienia, autoryzacji czy notyfikacji w określonym obszarze działań. W powyższych przypadkach akredytacja i jej procedury pozwalają na realizację określonych zadań na rzecz lub w imieniu administracji rządowej czy samorządów. Instytucje te unikają tym samym konieczności budowania odpowiednich systemów oceny, zwiększania zatrudnienia i angażowania ekspertów.

Jak polskie jednostki oceniające zgodność są przygotowane do swojej roli? Czy statystycznie akredytacja jest dla nich tylko formalnością, a po akredytacji utrzymują poziom wymagany przez PCA?

Polskie jednostki oceniające zgodność są bardzo dobrze przygotowane do realizacji swoich zadań. Posiadają niezbędne zasoby: dobrze wyszkolony i doświadczony personel, infrastrukturę i wyposażenie oraz wiarygodne procedury oceny zgodności właściwe dla prowadzonej działalności. Do otrzymania akredytacji potrzebne jest opracowanie i wdrożenie w jednostce systemu zarządzania zgodnego z wymaganiami właściwej międzynarodowej normy akredytacyjnej i wykazanie kompetencji do realizacji określonych procedur oceny zgodności, np. badań lub certyfikacji wyrobów. Przy czym kompetencje w akredytacji są postrzegane jako wykazanie zdolności do stosowania wiedzy i umiejętności w praktyce. To w swojej istocie stanowi główny przedmiot oceny w procesie akredytacji – obserwacja działań jednostki w obszarze oceny zgodności i ocena osiągania w tych działaniach ustalonego i wymaganego celu. Oceny akredytacyjne są postrzegane przez jednostki oceniające zgodność jako rygorystyczna weryfikacja ich przygotowania do zadań oceny zgodności. To właśnie ten ekspercki rygoryzm, bazujący na tych samych i jednolitych wymaganiach norm międzynarodowych, stosowanych przez wszystkie jednostki akredytujące

jest podstawą tego, że wyniki akredytacji i wyniki akredytowanej działalności, czyli np. sprawozdania z badań i certyfikaty zgodności są powszechnie uznawane na całym świecie. Po udzieleniu akredytacji PCA sprawuje nadzór nad akredytowanymi jednostkami oceniającymi zgodność i stosuje te same zasady oceny, jak w procesie akredytacji. Oceny te ukierunkowane są nie tylko na weryfikację spełniania przez jednostki wymagań, ale również na pozostawianie przez zespoły oceniające wartości dodanej. PCA kieruje do oceny jednostek zespoły auditorów będących najlepszymi specjalistami z danego obszaru oceny zgodności.

Jaka jest obecnie świadomość odnośnie roli akredytacji w środowisku biznesu? Czy menedżerowie dostrzegają w niej narzędzie zmierzające do zapewniania jakości?

Uważam, że menadżerowie zdają sobie sprawę, że utrzymując w swoich firmach systemy zarządzania certyfikowane przez akredytowane jednostki oceniające zgodność zwiększają swoją przewagę i konkurencyjność na rynku.

Każdego roku zwiększa się świadomość środowiska biznesu odnośnie roli akredytacji w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego, wspierania jakości i konkurencyjności przemysłu w Polsce i wzmocnienia handlu międzynarodowego. Liczba obszarów gospodarki, w których wykorzystuje się akredytowane jednostki oceniające zgodność ciągle zwiększa się. Potwierdzeniem tego stanu jest na przykład rosnące zainteresowanie menedżerów wdrażaniem systemów zarządzania bezpieczeństwem informacji (wg. ISO/IEC 27001) oraz ciągłości działania (wg. ISO 22301). Norma ISO/IEC 27001 to dedykowany standard dostarczający wymagań dla systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji (ISMS). Zapewnia on systematyczne podejście do zarządzania wrażliwymi danymi, dzięki czemu firma pozostaje bezpieczna. ISMS obejmuje ludzi, procesy i systemy IT, wspiera małe, średnie i duże firmy funkcjonujące w każdym sektorze w zakresie ochrony zasobów informacyjnych. System zarządzania ciągłością działania (BCM), wdrożony zgodnie z wymaganiami normy ISO 22301, pozwala zapobiec niebezpiecznym incydentom, zmniejszyć prawdopodobieństwo ich wystąpienia oraz zapewnia, że w przypadku wystąpienia incydentu, firma będzie gotowa do reagowania w odpowiedni sposób, zmniejszając tym samym ryzyko i poziom potencjalnych szkód. System ten pozwala na zrozumienie i określenie istotnych zagrożeń dla działalności danej organizacji. Ten klasyczny przykład pozwala twierdzić, że menadżerowie doskonale zdają sobie sprawę,

że utrzymując w swoich firmach systemy zarządzania certyfikowane przez akredytowane jednostki oceniające zgodność zwiększają przewagę i konkurencyjność na rynku kierowanych przez siebie organizacji.

Czy wśród wielu gałęzi gospodarki można wskazać branże, w których akredytacja jest najbardziej zasadna i powinna mieć największe zastosowanie?

Jedną z kluczowych zalet systemu oceny zgodności i akredytacji, jest to, że można je zastosować w prawie każdym sektorze przemysłu i kontekście biznesowym, od bezpieczeństwa żywności, przez bezpieczeństwo środowiska, do budownictwa i kryminalistyki.

Istnieją obecnie tysiące różnych standardów oceny zgodności, które są akredytowane. W niektórych branżach akredytacja jest wymogiem prawnym i w większości przypadków stosowanie „norm dobrowolnych” staje się normą oczekiwaną. Normy są niezbędne do rozwoju organizacji w niemalże każdym sektorze gospodarczym, regulują nie tylko jej prawidłowe funkcjonowanie, ale również wypracowują wspomnianą przewagę konkurencyjną oraz wzmocniają markę danego produktu czy organizacji. Stosowanie norm posiada także strictly ekonomiczny wymiar wyrażony np. w obniżeniu kosztów transakcyjnych bądź stworzeniu powiązań, które przyczyniają się do zwiększenia efektywności produkcji.

Czy akredytowane laboratoria i jednostki certyfikujące są gwarancją jakości i wiarygodnym miernikiem poziomu ich usług?

Z pełną odpowiedzialnością mogę powiedzieć, że podstawą budowania zaufania publicznego do towarów lub usług jest poddawanie ich ocenie zgodności w akredytowanych jednostkach oceniających zgodność. Jednostki te przechodzą bowiem przez proces rygorystycznych ocen pod kątem spełnienia szeregu szczegółowych wymagań odnoszących się bezpośrednio do prowadzonej działalności badawczej czy certyfikacyjnej, ale również do systemu zarządzania, którego funkcjonowanie ma zapewnić ciągłe doskonalenie tych organizacji. PCA nie ponosi odpowiedzialności za działania realizowane przez akredytowane podmioty, niemniej jednak z całą pewnością wymagania, które akredytowane podmioty muszą spełnić podczas ocen PCA, pozwalają na osiągnięcie wysokiego poziomu zaufania, że w praktyce będą oni dbać o jakość i wiarygodność swoich usług.

Dzięki akredytacji można mieć zaufanie, że towary i usługi wprowadzane na rynek, niezależnie od kraju pochodzenia, spełniają standardy jakości i bezpieczeństwa.

Rozmawiał Piotr Nowacki

Akredytacja w praktyce





Akredytacja podstawą skutecznego konkurowania

Akredytacja Polskiego Centrum Akredytacji służy budowaniu i umacnianiu zaufania do wyników wzorcowań, badań, inspekcji, weryfikacji, certyfikowanych wyrobów i usług, certyfikowanych systemów zarządzania oraz kwalifikacji certyfikowanych osób. Poprzez zapewnienie wiarygodności usług i gwarancję jakości produktów akredytacja buduje przewagę konkurencyjną każdej organizacji.